

25. HERALDICKÝ DOPIS.

Přehled významnějších statí, uveřejněných v 2. roč. Heraldických dopisů 13-24 (září 1944-srpen 1945):

Beneš, Dr. František:	
Nauka o pečetích a úkoly historického bádání	13
O sfragistickou příručku	21
Význam pečeti pro heraldiku	20, 23
Horáček, Karel J.:	
Poznámky k soutěži na čs. vojenská vyznamenání	24
Karlovský, Adolf:	
Heraldika v rozhlasu	18
Mařík, Prof. Jaroslav:	
Pečeť s hlediska výtvarníka	14
Mašek, Jan:	
Tinkтуры vedlejších částí heraldických figur	19
Znakosloví v desetinném třídění	20
Milde, Josef:	
Ceyp z Peclínovce	15
Co přejeme české heraldice do nového roku 1945	16
Čestný odznak heraldický	17
Dr. Antonín Stránský	21
Heraldický slabikář	23
Heraldika pramenem vzorů pro práce výtvarné	16
Heraldika v roce 1944	17
Heraldika za okupace a po ní	22
Hlavní schůze Heraldického odboru J. s. č. r.	17
Kartotéka znakové ikonografie v heraldické literatuře	13
Major Jan Žižka	21
Náš přední úkol	22
Nová vojenská vyznamenání	23
O úkolech české práce heraldické	20
Pokus o několik výměrů	14
Ředitel Karel J. Obrátil	20
Spojení všech historických spolků	23
Vlajka bíločervená	21
Význam pečeti pro bádání o minulosti	19
Zvláštní úprava státního znaku	23
Novotný, Dr. Miloslav:	
Supralibros knižních odměn žakovských	18
Palivec, Dr. Viktor:	
Ceyp z Peclínovce	15
Heraldické motivy v obchodních značkách	18
Náhrobní desky v chrámové dlažbě	14
Řehák, Jaroslav:	
Heraldika evropská a východní	21
Sedlák, J. V.:	
Znakosloví	18
Svátek, Josef:	
Bibliografie vojenského hřbitova v Praze na Hradčanech	18
Ceyp z Peclínovce	15
Erbovní držitelé Bílé Třemešné	16
Exlibris Anay von Clanner-Thun	18
Heraldická supralibros na knižních odměnách	14
Několik poznámek k podobnosti heraldiky evropské a východní	18
Soupis heraldických knih	13
Významné dílo o českých deskách zemských	19
Znaky na filigránech	23
Tamchyna, Josef:	
Tamchynové z Doubravice	13
Vlčka, Dipl. sc. pol. Ferdinand:	
Příkladné užití městského znaku	19
Vojtíšek, Prof. Dr. Václav:	
O znaku hl. m. Prahy	24

Heraldické dopisy začaly vycházet za okupace, v září 1943 a byly vydávány bez povolení, a to i pak, když se staly orgánem Heraldického odboru Jednoty st. č. rodů (od března 1944). Proto také za ně odpovídal jednotlivec, nikoliv organizace sama. Potupný konec dočasně německého panství i tu způsobil změnu, a tak p. Josef Milde, jenž až dosud odpovídal za Heraldické dopisy, navrhl ve schůzi rady Heraldického odboru, konané dne 27. srpna 1945, aby vedením Heraldických dopisů byli pověřeni tři členové Heraldického odboru. Rada vyhověla tomuto návrhu, ale pověřila redakci Heraldických dopisů prozatím jen dvě osoby, a to pp. Josefa Milde a Josefa Svátka.

Heraldika v tisku. Časopis turistů z 1. září 1945 uveřejnil článek „Dobřany v podhoří Orlických hor“ od Prof. J. Simona, jenž se též zmiňuje o znaku na býv. mlýně na Zlatém potočku; je to „starý kněžský znak (erb), uprostřed s biskupskou mitrou“. Od profesora historie bychom čekali odbornější známkopis. — V témž čísle je článek S. Vinaře „Středověké mlýnské kameny“, v němž je stručně vylíčena historie lomů na žernovy v Horních Raškovcích u Choltic; městečko Choltice má ve znaku mlýnský kámen. — Týž sešit Časopisu turistů obsahuje článek „Na Kocábě“ od Č. Vilma. Je v něm zmínka o náhrobních kamenech v chrámu sv. Františka ve Starém Kníně, leč zmínka neúplná. V staroknínském kostele je více náhrobků nežli pět (jak autor uvádí) a některé z nich jsou vyzdobeny nádherně provedenými erby, o nichž autor mlčí. Další náhrobní desky jsou, bohužel, v chrámové dlažbě a jejich znaky i nápisy jsou téměř zničeny; vzpomínáme tu článku Dr. V. Palivce o náhrobních deskách v 14. Heraldickém dopise z října 1944. Krásné a zajímavé znaky jsou též na cínové křtitelnici, o nichž se autor článku nezmínil, ačkoli na křtitelnici upozorňuje. — Práce z 5. září uveřejnila článek Dr. A. Heidricha „Znáte správně naše státní barvy?“ Pravou ironií je nadtitul „O pořádek v triko-orách a vlajkách“, neboť ve třech ilustracích, které článek provázejí, jsou barvy zcela nesprávně vyznačeny šrafováním. Takové články místo pořádku způsobí jen zmatek. — Věstník ministerstva školství z 12. září uveřejnil statut Státního ústavu historického, neobyčejně významný i pro práci heraldickou. Zmínujeme se o něm ve zvláštním článku v tomto Heraldickém dopise. — Svět práce z 13. září otiskl článek „Slezské problémy“ od A. C. Nora; článek je provázen mapou, jež je pěkně vyzdobena slezskou orlicí a znaky několika slezských měst. — Lidová demokracie z 23. září v článku „Český lev v nemilosti“ se právem pozastavuje nad tím, že v propagačních montážích u pražských nádraží jest užito emblemu SSSR, kdežto československá erbovní znamení jsou zcela pomínuta. Je to asi tak, jako by pařížská nádraží byla vyzdobena britskými znaky. — Československá žena z 25. září otiskuje obrázek Parlérovy sochy Sv. Václava, jenž v levici třímá štít s orlicí. — V témž čísle N. Svobodová v článku „Tisíc let“ vypráví o průmyslové orlici; článek je provázen reprodukcí pečeti s obrazem Sv. Václava. — Týdeník Vyšehrad, jenž počal vycházet 26. září, ozdobil své záhlaví Stormovou kresbou slavníkovské růže v zlatém štítu. V 1. čísle je krásná Stormova kresba Sv. Václava, provázená několika vzorně kreslenými znaky a Svatováclavskou korunou. — Svobodné Československo z 28. září otisklo Alšovu kresbu Sv. Václava se štítem s orlicí.

Z tisku neperiodického upozorňujeme na dílko Dr. V. Davidka „Kladsko“ (Praha 1945); na str. 12 je zmínka o znaku města Kladska. — Kniha „Lužičtí Srbové“ (Praha 1945) od M. M. Novotná má na obálce znaky Horní a Dolní Lužice, jež se opakují na připojené mapě. Ve znaku Dolní Lužice se objevuje chyba: je na něm nakreslen stojící býk, ačkoli správnou figurou je vůl.

Několik propagačních plakátů jest ozdobeno znaky. Plakát upomínkové slavnosti Borotina v odboji užívá znaku Borotina - půlkůň ve štítu i v klenotu. Hradec Králové propaguje svou lékařskou fakultu plakátem s městským znakem. Podobně Mělník užívá znaku při propagaci své výstavy. Rovněž plakáty upozorňující na sbírky ve prospěch Slovenska jsou ozdobeny slovenským erbovním znamením. Znak hl. m. Prahy vkusně užívá Pražský měšťanský pivovar, aby upozornil na 50 let své existence.

Statut Státního ústavu historického. Věstník ministerstva školství a osvěty z 12. září 1945 uveřejnil výnos z 29. srpna, obsahující statut Státního ústavu historického. Pro další rozvoj historického bádání má tento statut značný význam; výslovně se zmiňuje i o práci heraldické. Z jeho znění uvádíme několik odstavců:

Státní ústav historický je samostatný vědecký ústav, jehož účelem jest organisovat a provádět soustavný výzkum písemných historických pramenů k českým dějinám doma i v cizině, vydávat tyto prameny tiskem nebo pečovat o jejich vydání a organisovat historicko-vlastivědné bádání o českých zemích.

K dosažení svého účelu má Státní ústav historický tyto úkoly: zpracovat a soustavně vést soupis a ústřední inventář všech domácích archivů veřejných i soukromých, jakož i písemných historických pramenů k českým dějinám v domácích museích a knihovnách; vést a doplňovat evidenci písemných historických pramenů k českým dějinám v zahraničních archivech, museích a jiných sbírkách; opatřovat, zhotovovat a ukládat opisy a fotografické kopie těchto historických pramenů; vést v evidenci, po případě získávat a zpracovávat písemné pozůstalosti historických a vlastivědných badatelů; v spolupráci s příslušnými vědeckými korporacemi provádět soustavnou bibliografickou evidenci domácí i zahraniční historické produkce, týkající se českých zemí; provádět soustavný soupis materiálu **heraldického**, sfragistického a epigrafického; vést přehlednou evidenci výzkumné a vydavatelské činnosti archivů, museí, historických, vlastivědných a jím příbuzných ústavů, společností a spolků a usilovat o jejich účelnou organizaci; pěstovat, podporovat a organisovat vzájemné styky s příbuznými institucemi domácími i zahraničními, archivy, musei, vědeckými společnostmi, spolky a pod.; podávat ministerstvu školství a osvěty dobrá zdání o udělení subvencí pro historické a vlastivědné korporace a publikace (časopisy, knihovny, vlastivědné sborníky, místopisné monografie a pod.) a o vypisování soutěží na práce z tohoto oboru.

Je zřejmo, že statut ukládá Státnímu ústavu historickému vést v patrnosti historické prameny, z nichž jmenovitě jest uveden i materiál heraldický, jenž má být soustavně sepisován. Heraldický odbor J. s. č. r. před časem připravil podrobný plán soupisu heraldických památek, odložil však jeho provádění až do doby, kdy o jeho podrobnostech by mohlo rozhodnout forum širší a významnější. Jestliže tedy nyní bylo uloženo Státnímu ústavu historickému, aby tento soupis prováděl, pak Heraldický odbor ochotně postoupí přípravný materiál Státnímu ústavu historickému a propůjčí své síly při uskutečňování soupisu. Jest ovšem přáním všech heraldiků, aby soupis byl prováděn rázným tempem.

Za velmi významný je pokládat úkol evidence badatelské a ediční činnosti archivů, museí, ústavů, společností a spolků a pečovat o její účelnou organizaci. Tím je Státní ústav historický povyšován na instanci, nadřazenou historickým institucím a spolkům, a je mu tak dávana ne-li právní, tedy alespoň morální pravomoc koordinovat často rozptýlenou a tedy neekonomickou činnost historických spolků. Obratnými a taktickými zásahy Státního ústavu historického by se tak mohlo dospět tam, kam směřuje návrh Heraldického odboru J. s. č. r., aby byly sjednoceny všechny historické spolky k práci promyšleně organisované.

Splní-li Státní ústav historický to, co mu je novým statutem uloženo, pak značně prospěje české práci historické a také heraldické. — J. M.

Heraldika v aukcích. Antikvariát F. Topič v Praze pořádá 5. a 6. října 1945 knižní aukci. Mezi jinými bude dražena kniha „Le carquois d'Apollon“ z r. 1762, v níž jsou exlibris Thunů-Hohensteinů (ryté a tištěné), obě heraldická. Dále bude dražena studie Dr. A. Dolenského „Kuenburská knihovna“, v níž je reprodukce heraldického exlibris kuenburského. — V dražbě aukční síně Zdeňka Jeřábka v Praze budou ve dnech 9. - 12. října 1945 vyvolány některé předměty heraldické, na př.: obraz K. Javůrka: „Bar-

barossa udílí nový znak českému knížeti“; cínová mísa s rytým erbem; cínová holba s plastickým znakem hl. m. Prahy; broušená sklenice s rytým erbem; a. j.

O sloučení Jednoty st. č. rodů s Rodopisnou společností bylo z podnětu několika členů Rodopisné společnosti zahájeno jednání v měsíci červnu 1945. Jednání nedospělo k zamýšlenému cíli; výbor Jednoty st. č. rodů ve schůzi konané dne 6. září 1945 rozhodl, aby další jednání o sloučení bylo zastaveno, a odvodnil své rozhodnutí tím, že úkoly Jednoty st. č. rodů jsou širší nežli jen rodopisné a že rodopis je jen jedním z prostředků, jimiž Jednota pracuje k dosažení svých účelů.

Na výstavě „100 let dráhy olomoucko-pražské“, pořádané v pavilonu Myslbek v Praze, byly vystaveny barevné znaky těchto měst a obcí: Noyé Město Pražské, Úvaly, Č. Brod, Kolin, Přelouč, Pardubice, Choceň, Ústí n. Orlicí, Č. Třebová, Zábřeh, Olomouc. Výstava byla pořádána v měsíci srpnu a září 1945.

Slučování módou? Jsou zjevy, které jsou jen módní, a jiné, které se módním přesně podobají, ale nejsou. Módní věci jsou takové, za nimiž se kdekdo hrne, ale jen proto, že tak činí i ostatní. Ale někdy taková móda přece módou není. Takovou jen zdánlivou módou jsou na př. **weekendy městských obyvatelů**, zdánlivou proto, že většina lidí si neuvědomuje, že to je nutná a zdravá reakce na vyčerpávající život ve velkých městech.

Také slučování spolků se stejným nebo podobným cílem vypadá jako móda a přece jí není. Má hlubokou příčinu v ekonomii národních sil. V době, kdy národ, jehož celé hospodářství je vyčerpáno a rozvráceno sedmiletým krutým německým drancováním a stále ještě vysilováno vydržováním spojeneckých okupačních armád, za nejistoty, co vše ještě bude prohlášeno za kořist těchto armád a odvezeno za hranice, v době, kdy národ se právě chystá provést měnovou reformu a prozíav přeměnu ze soustavy individualistické v kolektivistickou, v době, kdy současná generace stojí před dějinným úkolem zbavit zemi německých bestíí, před úkolem, na jehož zdařilém splnění závisí bezpečí vlastní a blaho národa na dlouhé věky, v takové době je hříchem nehospoďarit národními silami. Každé hlavy i ruky, která koná zbytečnou práci, je škoda. A zbytečná práce je, koná-li pět či sedm spolků s cílem v podstatě stejným práci také v podstatě stejnou. Jde o celou spolkovou agendu, o korespondenci, o činnost propagační, studijní, ediční. Co je tu zbytečné práce! Namítá-li se, že slučování se někdy zneužívá k tomu, aby sloučené organisace byly snáze ovládnuty některou politickou nebo jinou jednotkou, pak je to jen zneužívání dobré a užitečné věci, která proto nepřestává být dobrá a užitečná. Je prostě nutno zabránit takovému zneužití.

Navrhujeme-li tedy, aby také mezi spolky historického směru byla uskutečněna účelná a ekonomická organisace práce (nemusí to být bezvýhradná amalgamace všech spolků), pak činíme tak ne proto, že slučování je v módě, nýbrž proto, že je nutno šetřit silami. Na jiném místě píšeme, že Státní ústav historický je pověřen koordinací činnosti historických spolků; posláním Československé společnosti historické je reprezentovat naši historickou vědu vůči zahraničí; Historický klub je významnou historickou organizací. Jsou tu tedy tři střediska, kolem nichž se mohou v té či oné formě seskupit ostatní organisace. Heraldický odbor J. s. č. r., který navrhl sloučení historických spolků, bude usilovat o to, aby se tak stalo.

V heraldice se neděje nic nadarmo. — Břetislav Štorm.